

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.010.01.2016

P.16.038

Tekst ujednolicony

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin

T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66

lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/038 - Dobór osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Małgorzata Wejwer, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LSZ/21/2016 z dnia 6 maja 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, ul. Szkolna 2, 72-010 Police.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Karlińska, Dyrektor od 1 czerwca 2003 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹.

Ocena ogólna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach² prawidłowo realizowało w latach 2013-2015 zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej³ polegające na umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i doborze osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Bezzwłocznie wykonywane były postanowienia sądowe zapewniając dzieciom miejsce w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

PCPR w pełni zabezpieczało środki finansowe na świadczenia obligatoryjne i fakultatywne, w tym środki na dofinansowanie wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania, wydatki związane z potrzebami przyjmowanych dzieci, a także związane z występowaniem zdarzeń losowych.

Wszystkie badane decyzje administracyjne w zakresie przyznania świadczeń dla rodzin zastępczych spełniały wymogi określone w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴ i były zgodne z art. 80, 87, 88 ustawy o pieczy zastępczej oraz uregulowaniami wewnętrznymi PCPR.

PCPR prowadziło specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych w zakresie prawnym, psychologicznym i pedagogicznym oraz promocję rodzicielstwa zastępczego i nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W latach 2014 – 2015 osiągnęło ustalony w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Polickim na lata 2013-2015 roczny limit nowo zakładanych rodzin zastępczych zawodowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- nieopracowania dla 9 dzieci z 3 rodzin zawodowych indywidualnych planów pomocy dziecku, wbrew wymogowi art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy,
- niedokonania 51 okresowych ocen sytuacji dziecka dla 30 dzieci z 8 rodzin zawodowych, mimo obowiązku określonego w przepisach art. 131 ust. 1 ustawy,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dalej: PCPR lub Centrum.

³ Dz.U. z 2016 r., poz. 575, dalej: *ustawa* lub *ustawa o pieczy*.

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 23 ze zm., dalej: *Kpa*.

- dokonania ocen 10 rodzin zastępczych pod względem predyspozycji i jakości wykonywanej pracy z opóźnieniem od 3 do 14 miesięcy od terminu określonego w art. 134 ust. 1 i 2 ustawy,
- zakwalifikowaniu 3 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, którzy nie spełniali wymogów formalnych, gdyż nie mieli opinii o posiadaniu predyspozycji lub zaświadczenia o ukończeniu stosownego szkolenia (wymóg odpowiednio art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b i art. 44 ust. 1 ustawy)
- braku w umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej elementów wymaganych art. 54 ust. 3 ustawy, takich m.in. jak maksymalna liczba dzieci, czy gotowość do pełnienia funkcji rodziny specjalnej lub pogotowia opiekuńczego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozeznanie aktualnych potrzeb w zakresie rodzin zastępczych.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Organizacja i zatrudnianie koordynatorów pieczy zastępczej⁵.

PCPR został utworzony z dniem 1 stycznia 1999 r. uchwałą nr II/11/98 Rady Powiatu Polickiego z dnia 30 grudnia 1998 roku, jako zakład budżetowy i działał na podstawie statutu⁶ i regulaminu organizacyjnego⁷. Starosta Policki wyznaczył PCPR na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej⁸.

(dowód: akta kontroli str. 5-9)

Zatrudnienie na stanowiskach związanych z realizacją zadań określonych w ustawie⁹ kształtowało się następująco: według stanu na koniec 2013 r. na 5 etatach było zatrudnionych 5 osób¹⁰, 2014 r. - 7 osób na 4 etatach¹¹, 2015 r. - 7 osób na 4,875 etatów¹¹. Pracownicy zatrudnieni w Dziale Pieczy Zastępczej skończyli wyższe studia na kierunku pedagogika (5 osób), socjologia (1 osoba) i psychologia (2 osoby). Stosownie do art. 76 ust. 2 ustawy, zarządzeniami wewnętrznymi Dyrektor PCPR powołała Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej.¹²

(dowód: akta kontroli str. 5-8, 10-11)

W latach 2013-2015 Dyrektor PCPR nie zwracała się do Starosty Polickiego o zwiększenie liczby etatów w związku z realizacją zadań związanych z ustawą. W okresie 2013-2014 w powiecie polickim była przygotowywana reorganizacja placówek opiekuńczo-wychowawczych, w wyniku, której PCPR miał przejąć pracowników merytorycznych z reorganizowanych jednostek. Reorganizacja ta nie doszła do skutku.

(dowód: akta kontroli str. 12-17)

⁵ Dalej: Koordynatorzy.

⁶ Uchwała Nr XLVII/284/2010 Rady Powiatu Polickiego z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie nadania statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Policach.

⁷ Regulamin organizacyjny, stanowiący załącznik do uchwały Nr 109/2011 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 30 września 2011 r. ze zm., Regulamin organizacyjny, stanowiący załącznik do uchwały Nr 219/2015 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 25 listopada 2015 r.

⁸ Zarządzenie Nr 41/2011 Starosty Polickiego z dnia 5 grudnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

⁹ W regulaminie organizacyjnym PCPR pn. Dział Opieki Zastępczej lub Dział Pieczy Zastępczej, dla którego określono etatyzację do 5 etatów.

¹⁰ Główny specjalista pracy socjalnej, starszy specjalista pracy socjalnej, 2 specjalistów pracy socjalnej, psycholog

¹¹ Główny specjalista pracy socjalnej zatrudniony na 0,5 etatu, 3 starszych specjalistów pracy socjalnej, w tym jeden zatrudniony na 0,625 etatu, starszy pracownik socjalny, 2 psychologów, w tym jeden na urlopie macierzyńskim, drugi zatrudniony na zastępstwo na 0,75 etatu i będący także pracownikiem socjalnym.

¹² Zarządzenie Nr 03/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej; Zarządzenie Nr 52/2012 z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w zarządzeniu Dyrektora PCPR nr 3/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej; Zarządzenie Nr 30a/2013 z dnia 2 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w zarządzeniu Dyrektora PCPR nr 3/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej; Zarządzenie Nr 18a/2014 z dnia 1 sierpnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w zarządzeniu Dyrektora PCPR nr 3/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej; Zarządzenie Nr 24a/2014 z dnia 7 października 2014 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w zarządzeniu Dyrektora PCPR nr 3/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej; Zarządzenie Nr 11a/2015 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w zarządzeniu Dyrektora PCPR nr 3/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej.

PCPR z zachowaniem trybu określonego w art. 79 *ustawy* zawarł z koordynatorami umowy – zlecenia 6 w 2013 r., 2 w 2014 r. i 4 w 2015 r., którzy spełniali wymagania określone w art. 78 ust. 1 *ustawy* oraz mieli przypisane zakresy zadań, o których mowa w art. 77 ust. 3 *ustawy*. (dowód: akta kontroli str. 5-8,18-21)

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że nie było żadnych problemów z zapewnieniem stabilnej i trwałej pracy koordynatorów. Centrum dysponowało wystarczającymi środkami finansowymi na wynagrodzenie koordynatorów, które finansowane było z przyznanych dotacji¹³, a rodzaj umowy wynikał z przyjętej przez Centrum praktyki, wzorowanej na zatrudnianiu społecznych kuratorów sądowych.

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 22-28)

W okresie objętym kontrolą koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zapewniali opiekę wszystkim rodzinom zastępczym, które o to wnosiły.

Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatorów wynosiła na koniec 2013 r. - 40 przez 3 koordynatorów; 2014 r. - 26 przez 2 koordynatorów; 2015 r. - 29 przez 3 koordynatorów.

Koordynatorzy sprawowali opiekę nad nie więcej niż 15 rodzinami zastępczymi, zgodnie z art. 77 ust. 4 *ustawy* w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2015 r., a do 31 grudnia 2014 r. nie więcej niż 30.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 *ustawy*, koordynatorzy składali corocznie sprawozdanie z efektów pracy PCPR. Stosownie do art. 76 ust. 4 pkt 14a *ustawy* Centrum stwarzało warunki do podnoszenia kwalifikacji dla koordynatorów poprzez stałą opiekę pracowników merytorycznych, którzy pełnili funkcję koordynatora w przypadkach, gdy rodziny zastępcze nie złożyły wniosku o objęcie ich opieką koordynatora. Pracownik merytoryczny wspierał koordynatorów w ich pracy z rodzinami zastępczymi, organizował cykliczne spotkania informacyjno-szkoleniowe oraz w miarę potrzeb towarzyszył koordynatorom podczas ich spotkań z rodzinami zastępczymi. Pracownicy merytoryczni uczestniczyli dwukrotnie (w 2014 r. i 2015 r.) w konferencji szkoleniowej „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – dotychczasowe doświadczenia, nowe wyzwania” organizowane przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum” w Zakopanem.

(dowód: akta kontroli str. 5-8, 43-49, 403 - 404)

1.2. Formy opieki i wychowania zapewnione dzieciom w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu polickiego zapewniono opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w następujących formach:

- instytucjonalna piecza zastępcza: 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego;
- rodzinna piecza zastępcza: rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze niespokrewnione, rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Na terenie powiatu polickiego Centrum było także jednostką specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, zapewniającą interwencję kryzysową oraz poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne. Ponadto, ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego mieszkańcy powiatu mogli skorzystać w: Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Policach, Gminnym Ośrodku Wsparcia Rodziny w Dołujach, Gminnym Ośrodku Wsparcia Rodziny w Przecławiu oraz w filiach Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w Policach, Dołujach i Przecławiu. Dodatkowo poradnictwo prawne zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r.

¹³ Kwota dotacji przekazana z budżetu Wojewody w 2013 r. 17.227,63 zł; 2014 r. - 27.586,00 zł; 2015 r. - 42.700,00 zł. Kwota dotacji wykorzystana przez PCPR do końca 2013 r. - 15.356,03 zł; 2014 r. - 21.817,63 zł; 2015 r. - 42.700,00 zł.

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej¹⁴ od 1 stycznia 2016 r. w powiecie polickim realizowano przez 3 Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej¹⁵.

(dowód: akta kontroli str.29-36,40-42)

W 2013 r. i 2015 r. w prowadzonych placówkach opiekuńczo-wychowawczych¹⁶ przebywało więcej dzieci niż wynikało to z limitu miejsc¹⁷. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych o limicie 60 miejsc wynosiła: 64 w 2013 r. (w tym 4 dzieci do 7 lat); 54 w 2014 r. (w tym 2 dzieci do 7 lat); 64 w 2015 r. (w tym 2 dzieci do 7 lat). Liczba wydanych postanowień sądowych w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wyniosła 4 w 2013 r., 2 w 2014 r. i 18 w 2015 r. Wszystkie postanowienia sądowe zostały wykonane.

(dowód: akta kontroli str.50-54, 403 - 404)

Według stanu na koniec 2015 r. nie było wolnych miejsc w zawodowych rodzinach zastępczych.

(dowód: akta kontroli str. 176-179)

Rodzinom zastępczym zapewniono następujące formy wsparcia: opiekę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; spotkania informacyjne, w szczególności dotyczące aktualnych przepisów prawa w I kwartale każdego roku organizowane oddzielnie dla rodzin zastępczych zamieszkałych w poszczególnych gminach; majowy piknik dla rodzin zastępczych, którego współorganizatorem byli studenci Uniwersytetu Szczecińskiego; szkolenia dla rodziców zastępczych; interwencje kryzysowe i specjalistyczne poradnictwo.

Centrum zapewniało wsparcie rodzin zastępczych w formie poradnictwa specjalistycznego. Rodziny zastępcze nie korzystały z możliwości poradnictwa specjalistycznego i nie zgłaszały na nie zapotrzebowania.

PCPR zapewniało w razie potrzeby możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej po przekazaniu dziecka do adopcji. Żadna z rodzin zastępczych nie zgłaszała potrzeby i nie korzystała z pomocy psychologicznej.

Dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej zapewniono możliwość utrzymania kontaktu z rodziną biologiczną. Przejawiało się to m.in. w umożliwieniu pobytu dziecka w weekendy, ferie i wakacje w domach rodzinnych. Rodzice biologiczni byli zapraszani na imprezy okolicznościowe, takie jak np. dzień dziecka, wigilia. Jeśli rodzina biologiczna była zainteresowana spotkaniami z dziećmi, to mogła odwiedzać je w domu rodziny zastępczej, zabierać dzieci na krótkie wspólne wyjścia lub spędzać z nimi czas za zgodą sądu.

(dowód: akta kontroli str. 40-42)

W powiecie polickim nie było rodzinnego domu dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 403 - 404)

1.3. Ograniczenia i bariery w zapewnieniu opieki w pieczy zastępczej.

W ocenie Dyrektora Centrum istniały następujące ograniczenia i bariery związane z potrzebą zapewnienia opieki w formie pieczy zastępczej:

- brak spójności pomiędzy ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹⁸, a *ustawą o pieczy*. Przykładami obrazującymi ten problem było niebranie przez sąd pod uwagę wszystkich wymogów *ustawy o pieczy* przy ustanowieniu rodziny zastępczej. Postanowienia sądu musiały być przez PCPR wykonywane, a odpowiedzialność za niedopatrzenia w tym zakresie obciążano

¹⁴ Dz.U. 2015 poz. 1255.

¹⁵ Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej nr 1 – w Policach przy ul. Piaskowej 97, Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej nr 2 – działający w 3 lokalizacjach - w Kolbaskowie nr 106, w Dobrej przy ul. Granicznej 24a, w Nowym Warpnie przy Placu Zwycięstwa 1, Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej nr 3 – w Policach przy ul. Tarnowskiej 8.

¹⁶ Dom Dziecka w Tanowie, Dom Dziecka w Policach.

¹⁷ Limit miejsc został określony w: Uchwale Nr 193/2015 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 21 października 2015 r. w sprawie uchwalenia regulaminu organizacyjnego Domu Dziecka w Policach, Uchwale Nr 194/2015 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 21 października 2015 r. w sprawie uchwalenia regulaminu organizacyjnego Domu Dziecka w Tanowie.

¹⁸ Dz.U. z 2015 r. poz. 583 ze zm. Dalej: Kodeks rodzinny i opiekuńczy

instytucje pomocy społecznej. Drugim przykładem to bardzo długi czas prowadzenia spraw sądowych, który również nie pozwalał na dotrzymywanie terminów określonych w *ustawie o pieczy*, takich jak przebywanie dziecka w rodzinie o charakterze pogotowia rodzinnego;

- długie terminy oczekiwania na wokandę, czyli od momentu złożenia wniosku do sądu przez stronę, do czasu pierwszej rozprawy (około 4-6 miesięcy);
- *ustawa* wprowadziła „plan pomocy dziecku”, dotyczący dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, określa, kto przygotowuje ten plan oraz kiedy powinien być modyfikowany, jednakże nie określała, co ww. plan powinien zawierać;
- częste zmiany prawa (5 nowelizacji) nie sprzyjały trwałości i stabilizacji realizacji zadań wynikających z *ustawy o pieczy*,
- miejsca w placówkach opiekuńczo – wychowawczych mają charakter rotacyjny i na każde opuszczone miejsce można przyjąć kolejne dziecko, natomiast po opuszczeniu przez wszystkie dzieci rodziny zastępczej spokrewnionej lub niezawodowej – rodzina przestała funkcjonować;
- w większości w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczano dorastającą młodzież, z którą nie radzili sobie rodzice biologiczni, ale również spokrewnione rodziny zastępcze (najczęściej dziadkowie). Wielu nastolatków z placówek umieszczanych było później w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii lub w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;

(dowód: akta kontroli str. 29-36)

1.4. Opracowanie i realizacja trzyletniego planu rozwoju pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 *ustawy* do zadań własnych powiatu należało opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie polickim na lata 2013-2015* stanowiący załącznik do uchwały Nr 418/2013 Zarządu Powiatu z dnia 10 kwietnia 2013 r. został opracowany bez konsultacji z interesariuszami, w tym koordynatorami, rodzicami zastępczymi, rodzinami pomocniczymi, pracownikami socjalnymi, wolontariuszami, organizacjami pozarządowymi. W celu oceny potrzeb w zakresie rozwoju pieczy zastępczej dokonano analizy liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu, liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2009-2011, a w części liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych odniesiono się do lat 2007-2011.

W programie zostały zidentyfikowane tendencje na podstawie zebranych danych. Głównym celem programu było skoordynowanie i zrównoważenie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie poprzez realizację następujących celów szczegółowych, które rozwiązywałyby najważniejsze problemy:

- zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach przewidzianego w programie limitu;
- wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez: organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin; prowadzenie grup wsparcia; zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy; przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych; zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy przy udziale wolontariuszy,
- zatrudnianie koordynatorów celem udzielenia pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w ośrodkach pomocy społecznej w gminach położonych na terenie powiatu polickiego,

- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom opuszczającym pieczę zastępczą, w tym wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia oraz wsparcie rzeczowe i finansowe.

Na podstawie analizy liczby rodzin niezawodowych, które mogłyby zostać przekształcone w rodziny zastępcze, ustalono następujące limity nowo zakładanych rodzin zastępczych zawodowych: 3 w 2013 r., 2 w 2014 r. i 2 w 2015 r.

W programie zostały przewidziane następujące zadania do realizacji ze wskazaniem terminów:

- organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych – od I kwartału 2013 r. 2 spotkania w roku (zorganizowano 6 spotkań informacyjnych);
- wypłacanie świadczeń fakultatywnych dla rodzin zastępczych po złożeniu wniosku (188 świadczeń na kwotę 205,4 tys. zł);
- przekształcanie rodzin niezawodowych w zawodowe po spełnieniu wymogów w ramach limitu (powstały 4 rodziny zawodowe);
- zatrudnianie koordynatorów w miarę potrzeb (zawarto 12 umów-zleceń);
- poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze (znaleziono 6 kandydatów);
- prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze 2 razy w roku (przeprowadzono 4 szkolenia);
- zapewnienie objęcia rodzin zastępczych poradnictwem specjalistycznym w miarę potrzeb (200 porad).

Monitorowanie realizacji *Programu* odbywało się zgodnie z prowadzoną w PCPR kontrolą zarządczą, w tym procedurami dotyczącymi realizacji budżetu zadaniowego oraz tygodniowych harmonogramów pracy.

(dowód: akta kontroli str. 37-38, 55-57)

1.5. Zgłaszanie potrzeb dotyczących pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie polickim na lata 2013-2015 miał charakter otwarty i podlegał ewaluacji. Zgodnie z art. 182 ust. 5 *ustawy* Dyrektor PCPR złożyła Zarządowi Powiatu zestawienie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej, w którym wskazywała m.in. na potrzebę: reorganizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej (ze względu na niskie koszty pieczy rodzinnej stanowiące 25% kosztów pieczy instytucjonalnej) w szczególności poprzez pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, szkolenie kandydatów i rodziców zastępczych oraz wspieranie rodzin zastępczych w wykonywaniu ich zadań.

Informacje na temat realizacji *Programu* były przedkładane przez Centrum Zarządowi i Radzie Powiatu w corocznych sprawozdaniach z działalności PCPR¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 55-73)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Centrum wyznaczyło osoby do realizacji zadań związanych z rodzinną pieczą zastępczą i zgodnie z art. 76 ust. 2 *ustawy* utworzyło zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy, z którymi zostały zawarte umowy zlecenia, spełniali warunki określone w art. 78 *ustawy*. Przydzielone im zadania były zgodne z katalogiem zadań wymienionych w art. 77 ust. 3 *ustawy*. Koordynatorzy mieli pod opieką mniej niż 30 rodzin do 1 stycznia 2015 r., a po tym dniu nie więcej niż 15 rodzin. W związku z art. 180 pkt 1 *ustawy* Centrum opracowało i zrealizowało 3-letni powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej. Sprawozdania z działalności PCPR wraz z zestawieniami potrzeb na przyszły rok były składane terminowo Zarządowi Powiatu.

¹⁹ Sprawozdanie z działalności PCPR przekazano za 2013 r. 28.02.2014 r., 2014 r. - 02.03.2015 r., za 2015 r. 17.02.2016 r.

2. Działania na rzecz pozyskania osób i ich przygotowania do pełnienia funkcji rodzin zastępczych

2.1. Działania na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

PCPR podejmowało działania na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka poprzez: zamieszczanie na stałe informacji na stronie internetowej: www.pcpr.police.pl, cykliczne co najmniej raz w roku umieszczanie informacji w lokalnych mediach, kolportaż ulotek informacyjno – promocyjnych, indywidualne spotkania informacyjno-promocyjne z proboszczami oraz sołtysami z terenu powiatu polickiego.

(dowód: akta kontroli str. 43-49)

W PCPR były dostępne informacje dotyczące szczegółowej procedury ubiegania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej, dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku, zakresu obowiązków stron, a także wskazania osób mogących udzielić bardziej szczegółowych informacji.

(dowód: akta kontroli str. 74-78)

2.2. Rozoznanie potrzeb do pełnieniem funkcji rodzin zastępczych.

Liczba rodzin zastępczych wynosiła 162 w 2013 r., 136 w 2014 r. i 142 w 2015 r., w tym liczba rodzin spokrewnionych 79 w 2013 r., 66 w 2014 r. i 71 w 2015 r., a liczba rodzin zawodowych 4 w 2013 r. i 7 w 2014 r. i w 2015 r.

Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej wynosiła 197 w 2013 r., 157 w 2014 r. i 172 w 2015 r., przy czym: w rodzinach spokrewnionych 99 w 2013 r., 79 w 2014 r. i 82 w 2015 r.; w rodzinach niezawodowych 85 w 2013 r., 53 w 2014 r. i 62 w 2015 r.; a w rodzinach zawodowych 13 w 2013 r., 25 w 2014 r. i 28 w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str.403 - 404)

Rozpoznanie potrzeb odnośnie liczby rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i liczby dzieci wymagających pomocy w formie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy, PCPR dokonywało w oparciu o analizę posiadanych danych, a w szczególności o analizę liczby umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej z lat ubiegłych oraz zaobserwowanych tendencji. Centrum prawidłowo określało potrzeby budżetowe. Nie planowało wskaźników do osiągnięcia celów w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej.

Dyrektor Centrum wyjaśniła: *Planowanie potrzeb finansowych na kolejny rok budżetowy odbywało się zawsze we wrześniu roku poprzedzającego. Potrzeby te określone były na podstawie danych własnych gromadzonych na bieżąco. Natomiast działania na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych prowadzone były przez cały czas. Jeśli chodzi o finanse to wyprzedzenie czasowe jest wystarczające do ich zaplanowania.*

(dowód: akta kontroli str. 43-49)

W okresie objętym kontrolą wystąpił 1 przypadek rozwiązania przez Centrum umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej w trybie natychmiastowym z powodu rażących zaniedbań. Na wniosek PCPR postanowieniem sądu rodzina zastępcza została rozwiązana.

(dowód: akta kontroli str.176-179)

2.3. Kwalifikowanie i dobór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Kwalifikowanie i dobór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dokonywany był w oparciu o procedury określone w *ustawie*. Badanie kontrolne dokumentacji kwalifikowania i doboru 11 rodzin kandydackich do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej z lat 2013-2015 wykazało, że kandydaci spełniali wymogi określone w art. 42 ust. 1-3 *ustawy* (z wyjątkiem 2), odbyli szkolenia i posiadali świadectwa ich ukończenia (z wyjątkiem 3).

Liczbę godzin i zakres programowy szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze²⁰ zatwierdził Minister Pracy i Polityki Społecznej. W badanym okresie 2 kandydatów na rodziny zastępcze odbyło szkolenia w wymiarze 36 godzin, których program został zatwierdzony przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy, program szkoleniowy obowiązywał do 1 stycznia 2014 r. Poszczególne etapy procedury kwalifikacji osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej trwały: sądowe od 18 dni do 356 dni, a administracyjne dotyczące uzyskania zaświadczenia o ukończeniu szkolenia od 17 dni do 252 dni. PCPR, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i po ukończeniu szkolenia, wydawało zgodnie z art. 45 ustawy zaświadczenia kwalifikacyjne. Wydane zaświadczenia kwalifikacyjne były zgodne ze wzorem określonym przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w rozporządzeniu z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego²¹, za wyjątkiem 4 przypadków. W trakcie kontroli 4 zaświadczenia kwalifikacyjne zostały poprawione.

(dowód: akta kontroli str.79-157)

2.4. Rejestr kandydatów.

Po zakończeniu szkolenia, spośród 20 kandydatów w 11 rodzinach, dane 14 osób sprawujących funkcję rodziny zastępczej zostały umieszczone w rejestrze, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy²². Rejestr zawierał dane określone w art. 46 ust. 2 ustawy. W przypadku 6 osób pełniących funkcję rodziny zastępczej, dane nie zostały ujęte w rejestrze do końca I półrocza 2016 r., w tym 4 rodzin niezawodowych²³ oraz 2 zawodowych.²⁴ Stosownie do art. 46 ust. 4 ustawy dane zawarte w rejestrze zostały przekazane do starostwa w dniu 25 czerwca 2015 r. i po tej dacie nie były uaktualniane.

(dowód: akta kontroli str.158-162)

Dyrektor PCPR wyjaśniła: *W prowadzonym przez PCPR rejestrze danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej nie zostały wprowadzone dane osób ze spraw: PCPR.OZ5040.482.2015 oraz PCPR.135/OZ-08/2015, ponieważ rejestr danych został przekazany w dniu 25 czerwca 2015 roku do Sądu – przed ustanowieniem przez Sąd obu rodzin – pierwsza rodzina została ustanowiona przez Sąd Rejonowy w Szczecinie we wrześniu 2015 r., natomiast druga w sierpniu 2015 r. Natomiast osoby ze sprawy PCPR.OZ.5040.467.2015, na czas przekazania rejestru, tj. 25 czerwca 2015 r., były w trakcie szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ponadto dziecko zostało umieszczone w rodzinie w trybie zabezpieczenia, postępowanie o ustanowieniu rodziny zastępczej nie zostało zakończone. Postępowanie to zakończono w styczniu 2016 r. Jednocześnie zaznaczam, że art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie wskazuje terminu, do którego należy rejestr sporządzić, ani tego ile razy w roku rejestr musi być przesyłany do Sądu.*

(dowód: akta kontroli str. 256)

²⁰ Szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze prowadzone przez Fundację "MAM DOM" w Szczecinie na podstawie programu "Dziecko czeka", zatwierdzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej (pismo nr DPS.VI.077/WB-37/2002 z dnia 09.09.2002 r.) w wymiarze 36 godzin; Szkolenie dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zawodowej rodziny zastępczej, zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego prowadzone przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej na podstawie programu "Przyjazny DOM" zgodnie z akredytacją MPIPS - decyzja nr 8/2013 /RZ (pismo z dn. 19.06.2013 r. nr DSR-I-5121-13-1-TU/13) w wymiarze 70 godzin; Szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych w programie "Bezpieczna Przystań", zatwierdzonym przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z rozporządzeniem MPIPS w sprawie szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji pieczy zastępczej (decyzja nr 2/2015/RZ) w wymiarze 65 godzin.

²¹ Dz.U. Nr. 272, poz. 1609, dalej: rozporządzenie w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego.

²² Z tego rejestru korzystają sędziowie ustanawiający rodzinę zastępczą.

²³ 2 spraw: PCPR.OZ.5040.467.2015 i PCPR.OZ.5040.482.2015.

²⁴ 1 sprawa: PCPR.135/OZ-08/2015.

Zdaniem NIK, pomimo, że *ustawa* nie określa terminów przekazywania do właściwego sądu danych z rejestru, istnieje potrzeba uaktualniania rejestrów zawierających dane o osobach pełniących funkcje rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych niezwłocznie po dokonaniu w nim zmian.

2.5. Zawieranie umów.

W 2013 r. Centrum nie zawarło umowy z 3 rodzinami zastępczymi zawodowymi w ramach limitu określonego w 3-letnim powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej. W latach 2014-2015 limit rodzin zastępczych zawodowych został zrealizowany i Centrum zawarło 4 umowy, po 2 w każdym roku.

(dowód: akta kontroli str.55-57,163)

Badaniu kontrolnemu poddano 5 umów zawartych na podstawie art. 54 ust. 1 i 2 *ustawy*. Umowy nie zawierały wszystkich elementów wymienionych w art. 54 ust. 3 pkt 1-15 *ustawy*. Umowy nie określały m.in.: maksymalnej liczby dzieci, które można umieścić w danej rodzinie zastępczej; gotowości do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej²⁵; gotowości do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego; wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego.

(dowód: akta kontroli str.164-165)

Badaniu poddano także umowę dotyczącą umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej za zgodą rodziców dziecka²⁶ zawartą w trybie art. 35 ust. 2 *ustawy*. W badanej umowie w zakresie nieuregulowanym *ustawą* zastosowanie miały odpowiednie przepisy aktów wykonawczych wydawanych na podstawie tej *ustawy* oraz przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny²⁷, dotyczące umowy zlecenia i Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

W okresie objętym kontrolą PCPR umieszczał dzieci w trybie art. 35 ust. 2 *ustawy* na podstawie skierowań podpisanych przez Dyrektora PCPR, które były załącznikiem do umowy podpisanej z rodziną zastępczą zawodową. Skierowania zawierały następujące dane: datę wystawienia, adresata (dane rodziny zawodowej), nr pisma, nr skierowania w danym roku, podstawę prawną, dane dziecka, wskazanie, do której rodziny zastępczej było skierowane dziecko z danymi adresowymi tej rodziny, postanowienie sądu, określenie opiekuna prawnego.

Na podstawie skierowań w trybie art. 35 ust. 2 *ustawy* umieszczono w pieczy zastępczej w 2013 r. – 6 dzieci, w 2014 r. - 11, w 2015 r. – 15.

(dowód: akta kontroli str.166)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

1. W 2 przypadkach dotyczących rodzin niezawodowych na 11 badanych rodzin kandydackich do pełnienia funkcji rodziny zastępczej²⁸, kandydaci nie spełniali wymogów formalnych, tj. nie posiadali opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionej przez psychologa, który posiadał, co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym.

Powyższe naruszało przepisy art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b *ustawy*, który stanowił: *Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzzone osobom, które są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny*

²⁵ Sprawująca pieczę zastępczą nad: dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, dzieckiem umieszczonym na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, małoletnią matką z dzieckiem.

²⁶ Umowa nr 1/RZ/2012 z dnia 27 stycznia 2012 r.

²⁷ Dz.U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.

²⁸ Sprawy: PCPR.OZ.5040.476.2015, PCPR.OZ.5040.467.2015).

zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada, co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym. (dowód: akta kontroli str.149-151)

Dyrektor Centrum wyjaśniła: (...) Rodziny zostały ustanowione przez sąd, PCPR był zmuszony do dokonywania procedury kwalifikacji kandydatów dla już istniejącej rodziny zastępczej. PCPR umożliwiał kandydatom uzyskanie ww. opinii poprzez organizację badania psychologicznego u uprawnionego psychologa PCPR. Mimo tego w obu przypadkach rodziny nie przedłożyły opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionej przez psychologa posiadającego, co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym. Podkreślam, że w obu przypadkach PCPR nie wydał zaświadczeń kwalifikacyjnych ww. rodzinom z uwagi na niespełnianie przez nich wszystkich wymogów dla kandydatów na rodzinę zastępczą.

(dowód: akta kontroli str. 267-280)

2. W 2 przypadkach na 11 badanych²⁹ rodzin kandydackich do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kandydaci nie posiadali świadectwa ukończenia szkolenia. Proces kwalifikacji i doboru kandydatów zakończył się po wstępnej akceptacji dokonanej na podstawie oceny spełniania wymogów formalnych.

Stanowiło to naruszenie art. 44 ust. 1 ustawy, który stanowił: *Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub prowadzonego przez ośrodek adopcyjny.* (dowód: akta kontroli str.149-151)

Dyrektor Centrum wyjaśniła: (...) Rodzina została ustanowiona przez sąd, a PCPR był zmuszony do dokonywania procedury kwalifikacji kandydatów dla już istniejącej rodziny zastępczej. Obie rodziny zostały zgłoszone przez PCPR na szkolenie dla osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej prowadzone przez ośrodek adopcyjny.

Za organizację, przeprowadzenie i wydanie świadectwa ukończenia szkolenia odpowiedzialny był podmiot prowadzący szkolenie. Podkreślam, że w obu przypadkach PCPR nie wydał zaświadczeń kwalifikacyjnych ww. rodzinom z uwagi na niespełnianie przez nich wszystkich wymogów dla kandydatów na rodzinę zastępczą.

(dowód: akta kontroli str. 267-280)

3. W 5 badanych umowach zawartych na podstawie art. 54 ust. 1-2 ustawy nie było wszystkich elementów określonych w art. 54 ust. 3 pkt 1-15 ustawy, z tego:

- w 2 nie określono maksymalnej liczby dzieci, które można umieścić w tej rodzinie zastępczej zawodowej³⁰,
- w 5 nie określono gotowości do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej sprawującej pieczę zastępczą nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, dzieckiem umieszczonym na podstawie ustawy

²⁹ Sprawy nr PCPR.OZ.5040.467.2015 i PCPR.OZ.5040.470.2015.

³⁰ Sprawy nr 209/OZ-9/2014 i 173/OZ-11/2015).

- z dnia 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich i małoletnią matką z dzieckiem³¹,
- w 2 nie określono gotowości do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego³²,
 - w 4 nie określono wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego, w którym miała być pełniona funkcja rodziny zastępczej³³.
- (dowód: akta kontroli str. 164-165)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, (...) w momencie podpisywania umowy rodziny miały maksymalną liczbę dzieci, tj. w każdej z rodzin było czworo dzieci, rodziny nie zgłosiły we wniosku gotowości do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej, bądź do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego. nie określono wysokości kosztów utrzymania lokalu i eksploatacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, gdyż jest to świadczenie fakultatywne w przypadku, gdy w rodzinie znajduje się nie więcej niż troje dzieci (art. 83 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej). Natomiast w przypadku, gdy w rodzinie zastępczej umieszczonych jest czworo dzieci i więcej, zgodnie z art. 83 ust. 3a ww. ustawy środki finansowe na utrzymanie lokalu rodzina jest zobowiązana otrzymać obligatoryjne. W powyższych rodzinach zastępczych było umieszczonych czworo dzieci i więcej, więc świadczenie na utrzymanie lokalu miało charakter obligatoryjny, jeśli rodziny złożyłyby stosowny wniosek. W umowie nr 04/RZ/2012 zawartej 20.03.2012 r. nie zawarto zapisu odnośnie środków na utrzymanie lokalu, ponieważ w dniu zawierania umowy świadczenia te były wyłącznie fakultatywne i wypłacano je zgodnie z zarządzeniem Dyrektora PCPR.

(dowód: akta kontroli str. 249-266)

4. Z badanej dokumentacji 11 rodzin kandydackich do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej stwierdzono, że w dokumentacji 1 sprawy³⁴ nie było zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia dla kandydatów na rodzinę zastępczą. Natomiast w rejestrze danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej prowadzonym przez Centrum, wpisano informację o ukończonym szkoleniu dla kandydatów na rodzinę zastępczą.

Stanowiło to naruszenie art. 46 ust. 2 pkt 12 ustawy, który zobowiązywał do dokonywania kompletnych wpisów w prowadzonym przez PCPR rejestrze danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, w tym w zakresie ukończonych szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 158-162)

Dyrektor Centrum wyjaśniła: W sprawie PCPR.OZ.5040.470.2015 kandydatka na matkę zastępczą została zgłoszona na szkolenie prowadzone przez Fundację „MAM DOM” w Szczecinie. Kandydatka została zakwalifikowana przez Fundację do odbycia szkolenia. Z ustaleń z Fundacją w dniu 22.06.2016 powzięto informację, że kandydatka rozpoczęła szkolenie, nie dopełniła wymagań szkoleniowych (ponad jedna nieobecność na zajęciach) w związku, z czym nie wydano jej zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia. Kandydatka nie zgłosiła PCPR faktu, że nie otrzyma zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia. Powodem wprowadzenia informacji o ukończeniu przez kandydatkę szkolenia była omyłka pracownika, który założył, że kandydatka

³¹ Sprawy nr 04/RZ/2012; 32/OZ-5/2014; 135/OZ-08/2015, 173/OZ-11/2015 i 209/OZ-9/2014).

³² Sprawy nr 209/OZ-9/2014 i 173/OZ-11/2015.

³³ Sprawy nr 04/RZ/2012; 32/OZ-5/2014 i 173/OZ-11/2015 i 209/OZ-9/2014.

³⁴ Sprawa nr PCPR.OZ.5040.470.2015.

otrzyma zaświadczenie, ponieważ została zakwalifikowana do odbycia szkolenia. (dowód: akta kontroli str. 249-266)

Ocena częściowa

Centrum podejmowało działania na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. W PCPR były dostępne informacje dotyczące m.in. szczegółowej procedury ubiegania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej i dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku. Na podstawie analizy posiadanych danych dokonywane było rozpoznanie potrzeb odnośnie liczby rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i liczby dzieci wymagających pomocy w formie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy. Kwalifikowanie i dobór kandydatów dokonywany był w oparciu o procedury określone w ustawie. Jednakże nie zachowano należytej staranności i zdarzały się przypadki powierzenia funkcji rodziny zastępczej - na podstawie postanowienia sądu rodzinnego - osobom niespełniającym wymogów formalnych lub bez odbycia stosownego szkolenia. Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej nie zawierał danych o 6 osobach pełniących takie funkcje, a rejestr danych o osobach rodzin zastępczych niezawodowych zawierał 1 niezetelny zapis o ukończeniu szkolenia pomimo jego braku.

3. Kierowanie dzieci do rodzin zastępczych, finansowanie ich pobytu oraz sprawowanie bieżącego nadzoru.

3.1. Finansowanie pieczy zastępczej.

W latach 2013 - 2015 środki na funkcjonowanie rodzin zastępczych, w tym udzielanie pomocy finansowej na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz wypłacanie wynagrodzenia rodzinom zastępczym zawodowym były wystarczające. W budżecie powiatu polickiego były uwzględniane w całości potrzeby finansowe zgłaszane przez PCPR do projektu uchwały budżetowej na dany rok kalendarzowy. W planach finansowych na realizację ww. zadań przewidziano następujące wydatki:

- w 2013 r.³⁵ w rozdziale 85204 - *Rodziny zastępcze* wydatki ogółem wynosiły 2.933,1 tys. zł, w tym wydatki w § 3110 - *Świadczenia społeczne* - 2.220,6 tys. zł (75,71%),
- w 2014 r.³⁶ w rozdziale 85204 wydatki ogółem wynosiły 2.750,8 tys. zł, w tym wydatki w § 3110 - 2.133 tys. zł (77,54%);
- w 2015 r.³⁷ w rozdziale 85204 wydatki ogółem wynosiły 3.545, 5 tys. zł, w tym wydatki w § 3110 - 2.778 tys. zł (78,35%).

(dowód: akta kontroli str.169-171)

Wydatki poniesione na zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wyniosły³⁸ w:

- 2013 r. - 2.704,2 tys. zł (zrealizowano 98,8% planu po zmianach³⁹), które stanowiły 3,60% wydatków ogółem powiatu;
- 2014 r. - 2.939, 5 tys. zł (zrealizowano 99,72% planu po zmianach⁴⁰), które stanowiły 3,96% wydatków ogółem powiatu;
- 2015 r. - 3.276, 5 tys. zł (zrealizowano 100% planu po zmianach⁴¹), które stanowiły one 4,54% wydatków ogółem powiatu.

(dowód: akta kontroli str.167-172, 403 - 404)

³⁵ Uchwała Nr 368/2013 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 25 stycznia 2013 r. w sprawie ustalenia planu finansowego Powiatu Polickiego na 2013 rok

³⁶ Uchwała Nr 564/2014 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie ustalenia planu finansowego Powiatu Polickiego na 2014 rok

³⁷ Uchwała Nr 46/2015 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 11 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia planu finansowego Powiatu Polickiego na 2015 rok

³⁸ Według sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych (Rb- 28S)

³⁹ Kwota planowana po zmianach w rozdziale 85204 - 2.737,2 tys. zł

⁴⁰ Kwota planowana po zmianach w rozdziale 85204 - 2.947,7 tys. zł

⁴¹ Kwota planowana po zmianach w rozdziale 85204 - 3.276,5 tys. zł